

SPLETNO RAZISKOVANJE
RM 2013/14

VRSTE SPLETNEGA RAZISKOVANJA

RENKO, 2005

- Spletne fokusne skupine
- Spletni eksperiment
- Spletno opazovanje
- Spletni poglobljeni intervjuji
- Spletna anketa

PREDNOSTI SPLETNIH RAZISKAV

TAVČAR, 2000; EVANS & MATHUR, 2005

- Hitrejša, cenejša izvedba
- Širok izbor udeležencev, ne glede na geografski okoliš
- Uporaba računalnika lahko zmanjša število napak
- Odgovarjanje na občutljiva vprašanja
- Podatke se enostavneje obdela

POMANJKLJIVOSTI SPLETNIH RAZISKAV

TAVČAR, 2000; EVANS & MATHUR, 2005

- Majhen izbor vzorca
- Vprašljivo posploševanje
- Pristranskost zaradi samoizbire
- Vprašanje identitete
- Neiskreni odgovori
- Večkratno odgovarjanje
- Možne tehnične težave

SPLETNE FOKUSNE SKUPINE

SPLETNE FOKUSNE SKUPINE

- Poglobljene informacije o določenem problemu
- Sodelujoči so povezani preko spleta: forumi, klepetalnice
- Sodelujoči predhodno prejmejo vabilo - vzorčenje
- 8 – 10 sodelujočih
- Pogovor traja od 60 do 90 minut
- Moderator usmerja pogovor na osnovi pripravljenih vprašanj in odgovorov sodelujočih
- Programska oprema

PREDNOSTI SPLETNIH FOKUSNIH SKUPIN

- Sodelujoči so lahko z različnih geografskih območij
- Odgovore pišejo hkrati in niso podvrženi skupinskemu vplivu
- Moderator lahko z različnimi pripomočki spodbudi diskusijo (animacije, programska oprema)
- Cenejše in hitrejše

POMANJKLJIVOSTI SPLETNIH FOKUSNIH SKUPIN

- Manjše število udeležencev, ker je težko obvladovati diskusijo na internetu
- Včasih ni nebesedne komunikacije, ki je ključna
- Problem je lahko identifikacija sodelujočih
- Različno hitro odzivanje udeležencev
- Težave s programsko opremo

PRIMERJAVA KLASIČNE IN SPLETNE FOKUSNE SKUPINE

- Vrste komunikacije
- Skupinska dinamika
- Vzorčenje in populacija
- Odzivnost povabljenih udeležencev
- Poglobljenost obravnave problemov
- Tehnične težave

ZNAČILNOSTI *KLASIČNIH* FOKUSNIH SKUPIN

- Primernejše za udeležence, ki so večji besednega in predvsem nebesednega komuniciranja
- Vključena je širša populacija
- Večja zanesljivost udeležbe
- Boljša predstavitev npr. konkretnih predmetov
- Vpliv skupinske dinamike na moderiranje skupine
- Bolj poglobljeno raziskovanje
- Ni tehničnih težav

ZNAČILNOSTI *SPLETNIH* FOKUSNIH SKUPIN

- Prilagojene za udeležence, ki so večji pisnega komuniciranja
- Večji geografski obseg in razpršenost (tudi majhne populacije)
- Takojšnja izdelava poročil
- Možnost vključevanja interaktivnih elementov
- Minimalne možnosti za dominiranje posameznih udeležencev
- Ni finančnih obremenitev

SPLETNI EKSPERIMENT

SPLETNI EKSPERIMENT

- Enako kot klasični eksperiment – proučuje vzročno-posledične odnose
- Uporaba: *npr. za proučevanje ustreznosti spletnih strani, učinkovitost oglasnega sporočila, odzivnosti kupcev na novosti v knjigarni*

ZNAČILNOSTI SPLETNEGA EKSPERIMENTA

- Možno zbiranje velikega števila podatkov
- Geografsko gledano je zajeto širše območje
- Slabša kontrola pogojev eksperimenta
- Programska oprema

KLJUČNI ELEMENTI SPLETNEGA EKSPERIMENTA REIPS, 2002

- Odgovornost – raziskovanje potrebuje kvaliteto
- Osebni podatki – e-mail naslov, tel.štev.
- Nadzor nad sodelujočimi – spremljanje identitete (IP)
- Zasebnost – opozoriti je potrebno udeležence tudi na ta vidik
- Trajanje – sodelujoči naj bodo seznanjeni s predvidenim trajanjem eksperimenta
- Uporaba datotek s hitrejšim nalaganjem
- Začetek večji del teksta, nato zmanjševanje
- Zahtevana programska oprema
- Preverjanje tehnologije
- Nagrade

PRIMER SPLETNEGA EKSPERIMENTA – SPLETNA STRAN KNJIGARNE

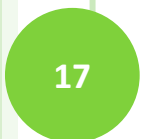
Eksperimentalna skupina

- NOVA SPLETNA STRAN
- Sodelujoči
  - Kupci knjigarne
  - Spol
  - Starost
  - Regija
  - ...
- Prenovljena spletna stran knjigarne:
  - Všečnost
  - Preglednost
  - Znajdenje
  - ...

Kontrolna skupina

- STARA SPLETNA STRAN
- Sodelujoči
  - Kupci knjigarne
  - Spol
  - Starost
  - Regija
  - ...
- Stara spletna stran knjigarne:
  - Všečnost
  - Preglednost
  - Znajdenje
  - ...

SPLETNO OPAZOVANJE

SPLETNO OPAZOVANJE

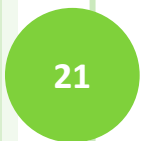
- Opazovanje vedenja uporabnikov na spletu (forumi, klepetalnice)
- *Npr. predstavljena ideja, predmet, dogodek in temu sledi spremljanje odzivov uporabnikov*
- Odzivi so zapisani, zato je možna kasnejša analiza

NAČINI BELEŽENJA

- Zapis pogostosti odzivov
- Vzorci odzivov

PRIMER SPLETNEGA OPAZOVANJA

- Nova storitev knjigarne - kavarna, ki je omenjena na spletni strani
- Kako pogosto so uporabniki dostopali do te informacije
- Kakšna je bila pot do te informacije
- Kako pogosto je bila ta informacija omenjena na forumu

SPLETNI INTERVJU

SPLETNI INTERVJU

- Poteka lahko preko e-pošte ali foruma
- Obravnava se določeno temo s samo eno osebo (skupina = fokusna skupina ≠ intervju)
- Poteka lahko:
  - Sinhrono (klepetalnica)
  - Asinhrono (forum)

PREDNOSTI SPLETNEGA INTERVJUJA

- Geografsko razpršen vzorec
- Dostop tudi posameznikov z ovirami – motorično manj gibljivi, težko dostopna območja ali socialno izolirana območja
- Stroškovno ugodno
- Takojšnji zapis
- Ni vpliva osebe, ki vodi intervju

POMANJKLJIVOSTI SPLETNEGA INTERVJUJA

- Težje spremljanje interpretacije vprašanj
- Težave pri ustvarjanju odnosa med osebama
- Problem dolgotrajnega sodelovanja v raziskavi
- Različna razvitost tehničnih spretnosti
- Problem odprtosti komunikacijskih poti za širšo publiko

PRIMERJAVA:

SPLETNI INTERVJU : TELEFONSKA ANKETA

Spletni intervju

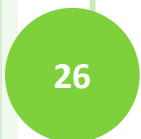
- Takojšnji zapis
- Praviloma ni stroškov
- Asinhrono oblike omogočajo komunikacijo različnih geografskih območij
- Lastna izbira časa za intervju

Telefonska anketa

- Sprejemanje in posredovanje sporočila
- Hitreje govorimo kot pišemo
- Usmerjanje intervjuja

SPLETNA ANKETA

26

ANKETIRANJE NA INTERNETU

1. Preko e-pošte
  1. Krajši čas, prihranek pri stroških
  2. Ni anonimnosti, računalniške spretnosti,
2. Spletna anketa – računalniško podprto samoanketiranje – sredi 90.let

RAZVOJ ANKETIRANJA NA INTERNETU

1. E-sporočila
2. Spletne ankete – osnovne HTML forme
3. Interaktivne spletne ankete
4. Združevanje e-pošte in interneta
5. Internet in TV
6. Internet in mobilna tehnologija
7. Internet in telefonsko anketiranje

VRSTE ANKETIRANJA PO SPLETU

LOZAR, MANFREDA, 2001

1. Ankete s splošnimi vabili
  1. Seznam anketirancev ne obstaja
  2. Neslučajnostne ankete
2. Ankete z individualnimi vabili
  1. Seznam anketirancev obstaja
  2. Slučajnostne in neslučajnostne
3. Prestrezne ankete
  1. Seznam anketirancev se oblikuje v času anketiranja
  2. Slučajnostne ankete

VRSTE ANKETE PO SPLETU – *GLEDE NA NAČIN VZORČENJA*

COUPER, 2000

1. Neslučajnostne ankete:

1. Zabava
2. Samoizbira
3. Paneli prostovoljnih uporabnikov

2. Slučajnostne ankete

1. Prestrezne
2. Vnaprej definirani sezname
3. Vnaprej pridobljeni sezname internetnih uporabnikov
4. Vnaprej pridobljeni sezname izmed celotne populacije

1.1 ANKETE Z NAMENOM ZABAVE

- Niso prave ankete v znanstveno raziskovalnem smislu
- Odgovori predstavljajo zgolj mnenje sodelujočih in ne celotne populacije
- Dnevne ankete

1.2 ANKETE S SAMOIZBIRO

- Najbolj obiskane spletne strani
- Ni kontrole nad sodelujočimi
- Možno večkratno izpolnjevanje
- Možni so veliki vzorci, vendar posploševanje ni možno

1.3 PANELI PROSTOVOLJNIH UPORABNIKOV

- Spletni uporabniki se odzovejo na vabilo za sodelovanje v spletni anketi
- Ob registracijo vpišejo svoj e-naslov in nekaj svojih demografskih podatkov – panel potencialnih anketirancev
- Vabilo je poslano po e- pošti (uporabniško ime in geslo – zagotovijo sledljivost)
- Naključno ali kvotno vzorčenje
- Problem profesionalnih anketirancev

2.1 PRESTREZNE ANKETE

- Verjetnostna spletna anketa, kjer je povabljen vsak n-ti obiskovalec portala
- Večkratno sodelovanje ni mogoče
- Seznam se generira med anketiranjem po verjetnostnem mehanizmu
- Ni demografskih podatkov, samo IP
- Vzorec naj bi bil reprezentativen
- Vendar je problem zavrnitev, ker so stališča do vsebine verjetno precej drugačna kot tistih, ki so anketo izpolnili

2.2 ANKETIRANCI Z VNAPREJ DEFINIRANIH SEZNAMOV

- Ankete s slučajnostnim vzorcem na populaciji uporabnikov interneta
- Izberejo naključni vzorec, pošljejo povabilo (uporabniško ime in geslo)
- Lahko je tudi celotna populacija (npr. udeleženci nekega dogodka)
- Raziskave med zaposlenimi, člani organizacij, združenj
- Visok delež zavrnitev
- Soglasje za vključitev (Zakon o varstvu osebnih podatkov)

2.3 VNAPREJ PRIDOBLENI SEZNAMI INTERNETNIH UPORABNIKOV

- Pridobljeni z naključnim telefonskim vzorcem
- V kolikor dajo pristanek, jim pošljejo vabilo (uporabniško ime in geslo)
- Nizka stopnja sodelovanja in visoki stroški (telefonska raziskava)

2.4 VNAPREJ PRIDOBLENI SEZNAMI CELOTNE POPULACIJE

- Naključni telefonski vzorec
- Celotna populacija
- Raziskovalci omogočijo ustrezno opremo in anketirance usposobijo
- Identična tehnična in programska oprema
- Edini primer reprezentativnega vzorca iz celotne populacije
- Problem: visoka stopnja zavrnitev, visoki stroški in profesionalni anketiranci

PODROČJA UPORABE SPLETNE ANKETE

LOZAR, MANFREDA, 2001

1. Raziskovanje uporabe interneta
2. Zadovoljstvo uporabnikov s produkti
3. Ocenjevanje spletnih strani
4. Ankete podjetij
5. Psihološki eksperimenti
6. Trženjske raziskave
7. Raziskave javnega mnenja

ETIČNA NAČELA SPLETNEGA RAZISKOVANJA

1. Prostovoljnost
2. Poznana identiteta
3. Skrb za anonimnost
4. Izjava o varovanju podatkov
5. Upoštevanje zakonov o sodelovanju otrok
6. Veljavnost in zanesljivost raziskovanja

NAČRTOVANJE SPLETNE RAZISKAVE – ETIČNI VIDIK

1. Kdo bo vključen v raziskavo?
2. Kaj je predmet raziskovanja?
3. Kakšno bo ravnanje s podatki (pridobivanje in shranjevanje)?
4. Katere raziskovalne metode bodo uporabljene?
5. Kako bodo rezultati predstavljeni?
6. Katera tveganja so lahko vezana na raziskavo?
7. Katere so prednosti raziskave?
8. Kako bo upoštevana avtonomija udeležencev?
9. Katere dileme so lahko prisotne pri udeležencih s posebnimi potrebami?